Dosarul nr. 1-25167791-05-21rji-13012026 Judecătoria Cahul, sediul Central
Judecător Leonid Turculeț

Curtea de Apel Sud
D E C I Z I E
În numele Legii

19 mai 2026 mun. Cahul

Completul de judecată al Curții de Apel Sud, sediul Cahul,
în componența:
Președintelui completului de judecată, judecător: Evgheni BANCOV,
Judecătorilor: Inga GORLENCO, Andrei SCRIPCENCO,

a judecat în lipsa părților, în ordine de recurs, recursul declarat de Administrația Penitenciarului nr.5 Cahul împotriva încheierii Judecătoriei Cahul, sediul Central din data de 22 decembrie 2025, pronunțată în cauza penală la plângerea condamnatului Aladov Vasili împotriva Instituțiilor Penitenciare a Republicii Moldova referitoare la condițiile de detenție.

Verificând materialele cauzei şi analizând în complex argumentele şi criticile expuse în recurs, în baza celor constatate Completul de judecată,-

C O N S T A T Ă :

În fapt.

La data de 02 decembrie 2025, la Judecătoria Cahul, sediul Central a parvenit spre examinare plângerea condamnatului Aladov Vasili împotriva Instituțiilor Penitenciare a Republicii Moldova referitoare la condiţiile de detenţie, care conform jurisprudenței Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

Potrivit plângerii Aladov V. s-a adresat cu plângere împotriva administrației P-5 Cahul referitoare la condițiile de detenție, care-i afectează drepturile garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, pentru perioada începând cu data de 09.06.2025.

Menționează că în anul 2023 și 2025 s-a adresat în adresa Administrației Penitenciarului cu cerere împotriva condițiilor de detenție, însă careva schimbări nu au fost.

Mai indică că, condițiile de detenție în penitenciar nu corespund normelor prevăzute de prevederile art. 3 CEDO, suprafața celulelor nu corespunde normelor prevăzute pentru o persoană de 4 m^2, nu se oferă dietă pentru *****, asistența medicală calificată și aparate pentru măsurarea *****, dar și medicamente pentru *****, nu se oferă asistența medicală corespunzătoare pentru *****ici. Menționează că nu se oferă mobilă pentru păstrarea lucrurilor personale, veselă, în celulă lipsește ventilația, motiv din care în celule este umezeală și un miros insuportabil, mucegai. Totodată invocă că, sunt foarte multe insecte și rozătoare, lumina este

slabă, nu se schimbă așternuturile, baia odată în săptămînă și apa este rece, în celule lipsește cabina de duș, lumina de la bec este foarte slabă. Plimbarea se face doar o oră în zi, mîncarea este rea motiv din care apare greață și stare de vomă, ceaiul nu se oferă cald. Celula numărul 5 se află practic jumătate în subsol în partea de nord unde este umezeală, pereții și blocul sanitar trebuie curățați mereu de mucegai.

Solicită să fie constatată încălcarea condițiilor de detenție în privința sa a prevederilor art. 3 CEDO pentru perioada 09.06.2025 pînă în prezent în P-5 Cahul.

Poziția instanței de fond.

Prin încheierea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 22 decembrie 2025 s-a admis plângerea lui Aladov Vasili împotriva condițiilor de detenție din Penitenciarul nr. 5 Cahul.

S-a constatat deținerea lui Aladov Vasili Gheorghi în condiții contrare art.3 CEDO în Penitenciarul nr.5 Cahul în perioada 10.06.2025-22.12.2025 în total pentru 196 zile.

S-a obligat administrația instituției penitenciare să înlăture condițiile precare de detenție în privința condamnatului Aladov Vasili Gheorghi în termen de pînă la 15 zile, cu informarea instanței de judecată despre măsurile întreprinse.

Solicitarea recurentului.

Nefiind de acord cu încheierea enunțată, pe data de ***24 decembrie 2025 administrația Penitenciarului nr.5 Cahul a declarat recurs,*** solicitând casarea încheierii recurate, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a plângerii condamnatului Aladov Vasili privind încălcarea în privința lui a prevederilor art. 3 CEDO.

În susținerea recursului fiind indicat că potrivit art. 473^3 alin. (2) Cod de procedură penală, „*sarcina probațiunii lipsei de încălcare a condițiilor de detenție invocate de condamnat sau prevenit și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administrației instituției penitenciare*”, totuși pretențiile lui Aladov Vasili față de instituțiile penitenciare au un caracter pur declarativ, nefondate cu careva probe, pe când, conform art. 473^3 alin. (2) Cod de procedură penală „*La plângere pot fi anexate explicațiile altor condamnați sau prevenți, copiile plângerilor anterioare adresate administrației instituției penitenciare sau autorităților de supraveghere, și răspunsurile lor, alte probe relevante*.”.

Relevă că, instanța nu a ținut cont de faptul că plângerea condamnatului nu întrunește condițiile prevăzute de CPP - ori acesta nu a solicitat înlăturarea condițiilor materiale contestate, iar conform art. 473^2 alin. (2) CPP „*Plângerea referitoare la condițiile de detenție menționate la alin. (1) trebuie să conțină datele privind perioada și locul detenției, precum și descrierea detaliată a condițiilor materiale care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului, cu solicitarea de a obliga administrația instituției penitenciare să înlăture condițiile materiale contestate*”.

La fel, în cadrul examinării ședinței judecătorești, petentul a expus verbal mai multe pretenții care nu se regăseau în cererea sa înregistrată în cadrul instanței de judecată, prin acceptarea pretențiilor date instanța de judecată a încălcat vădit prevederile CPP menționate la art.473^2 alin. (2).

Susține că, instanța de fond nu a ținut cont de raportul privind evaluarea condițiilor de detenție prezentat de Penitenciarul nr.5-Cahul, prin care au fost combătute toate pretențiile petentului şi în care au fost indicate condițiile de detenție în care a fost deținut Aladov Vasili, cât şi copiile materialelor anexate şi pozele celulei în care acesta este deținut, care demonstrează că aceasta corespunde condițiilor de detenție şi este amenajată conform prevederilor anexelor nr. 22 şi 23 ale Statutului executării pedepsei de către condamnați, ce prevede lista obiectelor cu inventar din dotarea celulelor din blocul de regim. Pe perioada toamnă-iarnă, temperatura aerului în spațiile de locuit nu este mai mică de 18°C. Iluminarea în celulele date este asigurată atât natural, prin intermediul geamurilor, cât şi artificial, prin intermediul instalațiilor electrice dotate cu becuri a căror putere este de 100 W, celulele fiind amenajate cu prize. Aerisirea în celule este asigurată prin intermediul geamurilor, ușilor de la intrarea în celulă, cât şi al instalațiilor de aerisire.

Cu referire la starea sanitară a încăperilor de detenție, menționează că în art. 242^1 sub. 1) pct. 5) și 12) din Codul de executare sunt indicare expres obligațiunile deținuților și anume: respectarea regulilor sanitaro-igienice, regulilor de igienă individuală şi colectivă în camera de deținere, respectarea indicațiilor medicului, precum, menținerea curățeniei în încăperile de detenție şi de serviciu, la locul de muncă, aranjarea patului conform modelului stabilit după deșteptare şi efectuarea curățeniei în camera de detenție. Mai mult decât atât, potrivit prevederilor art. 234 alin.(3) din Codul de executare, condamnatul este obligat să execute munci neremunerate. Muncile neremunerate sunt lucrările de îngrijire şi amenajare a penitenciarului şi a teritoriului, de îmbunătățire a condițiilor de trai şi medico-sanitare de deținere.

La fel în cadrul Penitenciarul nr.5-Cahul, o dată la 3 luni se efectuează dezinsecția și deratizarea spațiilor de locuit, instanței fiind prezentate copiile contractelor încheiate între Penitenciarul nr.5 Cahul și agenții economici care prestează serviciile date.

Notează recurentul că, în motivarea încheierii instanța a menționat că petentul s-a deținut în condiții de supra aglomerare, lipsă constată de intimitate, tensiune crescută și prin urmare violență între persoanele private de libertate, ignorând faptul că acesta de fapt este deținut în celulă de unul singur și așa a fost deținut pe întreaga perioadă a detenției sale în Penitenciarul nr. 5 Cahul.

La emiterea încheierii instanța de judecată a făcut trimitere la raportul Ombudsmanului în rezultatul vizitei în Penitenciarul nr. 5 Cahul la data de 03.09.2019 pe când Aladov Vasili contestă condițiile de detenție în această instituție din data de 10.06.2025, iar conform raportului avocatului poporului privind respectarea drepturilor și libertăților omului în Republica Moldova în anul 2020 care la pct. 3.3 este menționat „*situația persoanelor deținute în instituțiile penitenciare*” este menționat că, în urma vizitei membrilor Comitetului european pentru prevenirea torturii a Penitenciarului nr. 5 Cahul „*majoritatea deținuților intervievați de delegație nu au făcut nici o acuzație de rele tratamente din partea personalului*” și „*condițiile materiale din închisorile din Cahul și Taraclia au fost în general satisfăcătoare*”.

Reieșind din cele expuse, consideră că judecătorul de instrucție a examinat în ansamblu formal cauza - în lipsa unei analize complete și aprecieri obiective a aspectelor de fapt și de drept, și sub toate aspectele împrejurărilor cazului, fapt ce denotă netemeinicia încheierii

judecătorului de instrucție bazată exclusiv pe alegațiile condamnatului, fapt ce a dus la o eroare gravă de fapt, ce a afectat soluția instanței.

Din cele expuse, consideră că plângerea condamnatului Aladov Vasili, urmează a fi respinsă ca fiind neîntemeiată.

Termenul de declarare a recursului.

Potrivit art. 473[4] alin. (9) Cod de procedură penală, „*Încheierea adoptată în condiţiile prezentului articol este executorie imediat, însă poate fi atacată cu recurs la curtea de apel de către părţi, în termen de 15 zile de la data pronunţării, prin intermediul instanţei de fond. În cazul încasării mijloacelor băneşti, încheierea instanţei de judecată se execută în condiţiile prevăzute de Codul de executare*".

Din actele cauzei se constată că, încheierea Judecătoriei Cahul, sediul Central a fost pronunțată la data de 22 decembrie 2025. Astfel, cererea de recurs depusă de Administrația Penitenciarului nr.5 Cahul la data de 24 decembrie 2025 a fost declarată cu respectarea termenului.

Procedura de notificare a fost legal executată.

În corespundere cu prevederile art. 447 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală*, „Recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezenţa părţilor la proces. (2) Instanţa de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părţilor la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței.".*

Pornind de la prevederile legale citate, recursul s-a examinat fără participarea părților, însă cu înștiințarea acestora despre data şi ora judecării cauzei în ordine de recurs.

La caz nu au fost depuse careva referințe.

Poziția instanței de recurs.

Studiind materialele dosarului, analizând încheierea primei instanțe în raport cu argumentele invocate în recurs, Completul de judecată conchide asupra necesității respingerii recursului depus de Administrația Penitenciarului nr.5 Cahul ca fiind nefondat, cu menținerea încheierii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 22 decembrie 2025, din considerentele ce urmează.

Potrivit art. 437 alin. (1) pct. 4) din Codul de procedură penală, „(1) *pot fi atacate cu recurs: 4) alte hotărîri penale pentru care legea prevede această cale de atac"*.

Conform art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod de procedură penală, „*(1) judecând recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: 1) respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă: a) recursul este nefondat.".*

În corespundere cu dispozițiile alin. (1) și (2) art. 448 Cod de procedură penală, „(1) *judecând recursul, instanţa verifică legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror probe noi prezentate în instanţa de recurs. (2) Instanţa de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în recurs*.

Materialele cauzei atestă că Aladov Vasili a fost condamnat prin sentința Judecătoriei Comrat, sediul Central din 17.12.2020, în baza art. ***** CP al RM, - închisoare pe un termen

de 6 ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Începutul termenului de executare a pedepsei se calculează din 17.12.2020, conform art. 88 alin. (3) CP al RM, în termenul de executare se include perioada reținerii și deținerii sub arest preventiv din 21.08.2020 pînă la 17.12.2020 (Casată parțial prin Decizia Curții de Apel Cahul din 16.11.2021).

Decizia Curții de Apel Cahul din 16.11.2021 s-a casat parțial sentința Judecătoriei Comrat, sediul Central din 17 decembrie 2020, în privința inculpatului Aladov Vasili şi s-a pronunțat o nouă hotărâre, în această parte, după cum urmează: Aladov Vasili recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. ***** Cod penal, i se stabilește pedeapsa de 4 (patru) ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Termenul executării pedepsei în privința lui Aladov Vasili urmează a fi calculat din data pronunțării deciziei – 16.11.2021, cu includerea în termenul executării pedepsei perioada reținerii acestuia, și perioada aflării în stare de arest preventiv de la data de 21.08.2020 până la 16.11.2021. În rest, sentința Judecătoriei Comrat, sediul Central din 17 decembrie 2020, s-a menținut (Casată prin Decizia Curții Supreme de Justiție din 24.06.2022 și întoarsă cauza la rejudecare).

Prin Decizia Curții de Apel din 22.02.2023 - s-a casat integral Sentința Judecătoriei Comrat, sediul Ceadâr-Lunga din 17.12.2020, s-a rejudecat cauza și s-a pronunțat o nouă hotărîre, Aladov Vasili fiind achitat de săvîrșirea infracțiunii prevăzută de art. ***** CP; de art. ***** CP. S-a recunoscut vinovat Aladov Vasili de săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. ***** CP și i s-a stabilit pedeapsă de 3 /trei/ ani și 06/ șase/ luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Termenul executării pedepsei urmând a fi calculat începînd cu 22.02.2023, cu includerea în termenul executării pedepsei, perioada aflării sub strajă, începînd cu 21.08.2020 pînă la 22.02.2023.

Prin Sentința Judecătoriei Comrat, sediul Ceadîr Lunga din 10.02.2023 – Aladov Vasili a fost condamnat în baza art. *****, art. *****, art. 84, art. *****, art. *****, art.*****, art. *****, art. *****, art. *****, art. *****, art. *****, art. *****, art. *****, art. *****, art. ***** Cod penal, la închisoare pe un termen de 17 /șaptesprezece/ ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Prin încheierea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 21.07.2021 (plângerea deținutului împotriva Instituțiilor Penitenciare RM referitoare la condiţiile de detenţie) s-a constatat deținerea lui Aladov Vasili în condiții contrare art. 3 CEDO în Penitenciarul nr.5 Cahul în intervalul 26.08.2020-21.07.2021 (menținută prin Decizia Curții de Apel Cahul din 24.11.2021).

Prin încheierea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 16.02.2022 (plîngerea deținutului împotriva Instituțiilor Penitenciare RM referitoare la condiţiile de detenţie) s-a admis parțial plângerea condamnatului. S-a constatat deținerea în condiții contrare art.3 CEDO în Penitenciarul nr.5-Cahul, pentru perioada 22.07.2021-16.02.2022, ceea ce constituie 210 zile, s-a redus pedeapsa neexecutată, pentru detenția în condiții contrare art. 3 CEDO în Penitenciarul nr.5-Cahul conform încheierii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 21.07.2021, în calitate de prevenit calculând 2 zile de închisoare pentru 1 zi de arest preventiv pentru perioada 26.08.2020-16.12.2020, ceea ce constituie 226 zile. S-a redus pedeapsa neexecutată, inclusiv conform încheierii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 21.07.2021, în calitate de condamnat, calculând 2 zile de reducere pentru fiecare 10 zile de detenţie pentru perioada 17.12.2020-16.02.2022, ceea ce constituie 84 zile, astfel încât termenul pedepsei stabilite fiind redus în total cu 310 /trei sute

zece/ zile din termenul pedepsei neexecutate. s-a respins cerința lui Aladov Vasili privind reducerea termenului pedepsei neexecutate în baza art. 385 alin. (5) CPP, pentru perioada 26.08.2020-16.11.2021, în baza art.473^2 CPP pentru perioada 17.11.2021-16.02.2022, ca fiind neîntemeiată (Casată prin Decizia Curții de Apel Cahul din 17.08.2022).

Prin Încheierea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 25.05.2022 (plîngerea deținutului împotriva Instituțiilor Penitenciare RM referitoare la condiţiile de detenţie) s-a admis parțial plângerea condamnatului, s-a constat deținerea în condiții contrare art.3 CEDO în Penitenciarul nr.5-Cahul, pentru perioada 17.02.2022-13.03.2022, 11.04.2022-25.05.2022, s-a respins cerința lui Aladov Vasili privind constatarea încălcării art.3 CEDO pentru perioada detenției sale în Penitenciarul nr.1-Taraclia, ca fiind neîntemeiată (Menținută prin Decizia Curții de Apel Cahul din data de 28.11.2022).

Prin Încheierea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 08.08.2022 (plîngerea deținutului împotriva Instituțiilor Penitenciare RM referitoare la condiţiile de detenţie) - a fost admisă parțial plângerea lui Aladov Vasili împotriva Instituțiilor Penitenciare ale Republicii Moldova referitoare la condițiile de detenție și constată deținerea acestuia în condiții contrare art. 3 CEDO în Penitenciarul nr.5-Cahul pentru perioadele 26.05.2022-13.06.2022 și 25.07.2022-08.08.2022, ceea ce constituie 34 zile (Menținută prin Decizia Curții de Apel din 13.02.2023).

Prin Încheierea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 22.11.2022 (plîngerea deținutului împotriva Instituțiilor Penitenciare RM referitoare la condiţiile de detenţie) - a fost admisă plângerea lui Aladov Vasili împotriva Instituțiilor Penitenciare ale Republicii Moldova referitoare la condițiile de detenție și constată deținerea acestuia în condiții contrare art. 3 CEDO în Penitenciarul nr.5-Cahul pentru perioadele 22.07.2021-14.03.2022, 11.04.2022-12.06.2022, 25.07.2022-22.11.2022 (Menținută prin Decizia Curții de Apel din 20.03.2023).

Prin Încheierea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 20.09.2023 (plîngerea deținutului împotriva Instituțiilor Penitenciare RM referitoare la condiţiile de detenţie) – s-a admis parțial plângerea condamnatului Aladov Vasili, s-a constatat deținerea lui Aladov Vasili în condiții contrare art.3 CEDO în Penitenciarul nr.5- Cahul, pentru perioada 23.11.2022-20.09.2023, ceea ce constituie 301/trei sute una/ zile, s-a respins plângerea lui Aladov Vasili în partea pretențiilor fața de condițiile de detenție contrare art.3 CEDO din Penitenciarul nr.5 Cahul, pentru perioada 25.10.2013-07.11.2013, 13.04.2016-26.05.2016, ca fiind depusă tardiv.

Potrivit încheierii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 09.06.2025 (plîngerea deținutului împotriva Instituțiilor Penitenciare RM referitoare la condiţiile de detenţie) s-a admis plângerea lui Aladov Vasili împotriva condițiilor de detenție din Penitenciarul nr. 5 Cahul și nr. 13 Chișinău, s-a constatat deținerea lui Aladov Vasili în condiții contrare art.3 CEDO în Penitenciarul nr. 13 Chișinău în perioada 26.12.2023-24.03.2025 și în Penitenciarul nr.5 Cahul în perioada 21.09.2023-26.12.2023, 24.03.2025-09.06.2025 în total pentru 628 zile.

Începutul executării pedepsei: 21.08.2020. Sfârșitul executării efective a pedepsei: 19.06.2039.

Potrivit Raportului prezentat de Administrația penitenciarului din 04.12.2025, Aladov Vasili a fost deținut în Penitenciarul nr. 5 Cahul în următoarea perioadă (după ultima constatare 09.06.2025): 24.03.2025-pînă în prezent în celula nr. 2.

Conform conținutului raportului se indică că instituția penitenciară a respectat standardele minime de întreținere a condamnatului, respectiv acestea nu pot fi apreciate ca fiind inumane sau degradante.

Notabil este faptul că, la aprecierea încălcării art. 3 CEDO nu pot fi luate în considerație doar criteriile principale cum ar fi: suprafața ce revine fiecărui deținut, condiții sanitare, dar și sistemul de canalizație, cantitatea și calitatea hranei, accesul la servici medicale, accesul permanent la apă pentru respectarea igienei personale, existența lingeriei de pat, a hainelor, care în majoritatea instituțiilor din sistemul penitenciar din R. Moldova nu ating un prag minim de suficiență.

În continuare instanța denotă că la constatarea condițiilor de detenție, urmează să se țină cont că maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidența articolului 3 CEDO.

Evaluarea acestui nivel minim este prin natura lucrurilor, relativă, care depinde de toate circumstanţele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice şi psihice şi, în unele cazuri, de sexul, vârsta şi starea sănătăţii victimei (cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18.01.978, §162; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, §63).

În acest sens au fost apreciate condițiile de detenție invocate de către autorul plângerii, coroborate cu poziţia autorităţilor instituţiei penitenciare consemnată în raportul anexat la materialele cauzei, prin prisma principiilor generale stabilite în jurisprudenţa Curţii Europene a Drepturilor Omului cu referire la încălcarea art. 3, care prevede că „*Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante*".

Referitor la condițiile de detenție în ***Penitenciarul nr.5 Cahul*** potrivit raportului întocmit de membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii la data de 03 septembrie 2019 în rezultatul vizitei de monitorizare efectuată în Penitenciarul nr. 5 Cahul au constatat următoarele condiții de detenție: în majoritatea celulelor vizitate de către Consiliu, starea materială a celulelor este nesatisfăcătoare, cu aer greu, lenjerie în stare nesatisfăcătoare, veceul fiind situat imediat lângă paturile de dormit. Celulele necesită să fie reparate, unele celule sunt înguste. Celule au blocuri sanitare, accesul spre WC este neadaptat pentru persoanele în etate sau cu dizabilități locomotorii. Deținuții au acces la aerisirea naturală a celulei, deținuți de sine stătător pot închide sau deschide geamul din celulă. Lenjeria de pat este uscată în celulă sau pe o funie în curțile de plimbare. Accesul la baie este asigurat cel puțin o dată în săptămână, conform orarului instituției. Astfel, Consiliul în rezultatul vizitei a constatat mai multe deficiențe, inclusiv: condițiile materiale de detenție în tot penitenciarul nu corespund standardelor naționale și internaționale de detenție. La acest segment, se notează că deși Raportul Consiliul pentru prevenirea Torturii a fost realizat la 03 septembrie 2019, perioadă în care condamnatul nu era deținut în Penitenciarul nr. 5 Cahul, administrația Penitenciarului nr. 5 Cahul nu a prezentat instanței de judecată probe care să dovedească ameliorarea dificultățile descrise în Raportul Consiliului pentru prevenirea torturii al vizitei în Penitenciarul nr. 5 Cahul pe parcursul anilor 2023 sau 2024 în care a fost deținut condamnatul.

Prin prisma rapoartelor întocmite de Consiliului pentru Prevenirea Torturii (CpPT) în urma vizitelor efectuate în instituțiile penitenciare din Republica Moldova s-au constata condiții precare de detenție ce contravin art.3 CEDO și anume persistă problema spațiilor locative, s-a

constatat că deținuții dispun de mai puțin de jumătate din suprafața minimă de 4 m.p. prestabilită de art. 225 alin. (4) Cod de executare și condițiilor igienice precare ce duc la efecte negative asupra condamnaților. Celulele nu sunt dotate cu mobilier necesar pentru păstrarea lucrurilor persoanele. Baia era într-o stare insalubră și neamenajată. Deținuții nu sunt asigurați pe deplin cu plapume, saltele și lenjerie de pat. În cadrul penitenciarului există un deficit de personal de supraveghere, pază și escortă cît și insuficiență de personal medical.

În conformitate cu art. 225 Cod de Executarea, precum și Hotărârea Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați, în punctul 464 stipulează că „*Fiecare deținut se asigură cu spațiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 metri pătraţi, care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcții*”.

În rezultatul vizitei a fost recomandat de a întreprinde măsuri privind adaptarea condițiilor de detenție, conform standardelor în vigoare, de a întreprinde măsuri de repartizare uniformă a persoanelor deținute în penitenciar cu respectarea standardului de cel puțin 4 m^2, de a asigura deținuții cu plapume, saltele și lenjerie de pat în conformitate cu Codul de executare și Statului executării pedepsei de către condamnaţi, de a întreprinde măsuri organizatorice privind separarea blocurilor sanitare, inclusiv în vederea asigurării intimității conform prevederilor art. 226 Cod de executare, de a întreprinde măsuri pentru întreținerea băii într-o stare sanitară adecvată și dotarea cabinelor de duș cu pare de duș.

Astfel, dificultățile cu care s-a confruntat petentul pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr. 5 Cahul, au depășit nivelul de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar art. 3 al Convenției, fiind suficiente pentru a constata încălcările admise în instituția penitenciară respectivă.

În acest context poziția Penitenciarul nr. 5 Cahul expusă în raport, privitor la condițiile igienice și sanitare de detenție ale petentului, reflectate în raport sunt lipsite de probe pertinente și concludente, motiv din care sunt apreciate critic, or Consiliului pentru Prevenirea Torturii indică la existența unor condiții materiale precare în Penitenciarul nr. 5 Cahul.

În ceea ce privește starea sanitaro-igienică din Penitenciarul nr. 5 Cahul, în raport s-a făcut trimitere la prestarea serviciilor de deratizare și dezinsectizare cu agenții economici de profil, referindu-se la general, însă se reține că schimbările privitor la starea de igienă a celulelor nu este la nivel, situație prin care se atinge drepturile deținuților la integritatea și sănătatea personală.

În atare împrejurări, Completul de judecată reține că, instanța de fond justificat a constatat încălcarea art. 3 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului şi libertăților fundamentale precum și faptul că în cazul constatării acestora nu pot fi luate în vedere doar așa criterii ca: suprafața la fiecare condamnat, condiții sanitare, la fel sistemul de canalizare, calitatea şi cantitatea hranei, accesul la servicii medicale, accesul nelimitat la apă pentru igiena personală, necesitatea de a avea lenjerie de pat, îmbrăcăminte, care de obicei în sistemul penitenciar RM se găsește în număr limitat.

Astfel, Curtea a notat că, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deţinută în condiţii care sunt compatibile cu respectarea demnităţii sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferinţe sau dureri de o intensitate care să depăşească nivelul

de suferinţă inerent detenţiei şi că având în vedere exigenţele detenţiei, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenţei medicale necesare. Prin urmare, la analiza condiţiilor de cazare a deţinutului, instanţa de judecată justificat a reținut prevederile art. 225 din Codul de Executarea, precum şi la Hotărârea Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnaţi, care în punctul 464 stipulează că „*Fiecare deţinut se asigură cu spaţiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 m.p., care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcţii*".

În sensul vizat fiind reținut pct. 30 din Raportul Comitetul European pentru Prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT) din 13.12.2018 către Guvernul R Moldova, întocmit în cadrul vizitei care a avut loc în perioada 05-11 iunie 2018, în câteva dintre penitenciarele din ţară, unde s-a subliniat că în instituţiile penitenciare, în continuare persistă faptul că în multe celule condiţiile materiale şi igienice sunt deplorabile, acestea fiind ventilate insuficient şi totodată, suprapopulate. Accesul la lumina naturală este limitat, în majoritatea celulelor din cauza ferestrelor de dimensiuni mici.

Subsecvent acestor constatări în coraport cu raportul prezentat de administrația Penitenciarului privitor la condiţiile de detenţie ale condamnatului, în lipsa unor probe pertinente şi concludente, au fost apreciate critic de instanța de fond, în condițiile în care rapoartele Comitetului European pentru Prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT), din 13.12.2018, a Ombudsmanului, Amnesty Internaţional - Moldova indică la existenţa condiţiilor precare în penitenciarele din R. Moldova, inclusiv celule suprapopulate, grupuri sanitare murdare şi sistem de aerisire nefuncţional, precum şi existenţa unor celule renovate recent din contul deţinuţilor. ***Or în cazul examinării unor astfel plângeri sarcina probațiunii îi revine autorității în custodia căruia se află ori s-a aflat persoana.***

Instituția penitenciară a anexat imagini foto ale celulei în care s-a deținut petentul. Apreciind vizual aspectul celulei, Completul de judecată constată că condițiile fizice de detenție sunt necorespunzătoare, iar condamnatul este afectat de supraaglomerare în celulă. În același timp, instanța este lipsită de posibilitate de a aprecia obiectiv condițiile, starea tehnică și igienică a spațiului locativ și sanitar, dat fiind că imaginile foto cuprind doar o parte din celulă. Prin urmare, administrația Penitenciarului nr.5 Cahul nu a executat obligația sa de probațiune.

Curtea Europeană a explicat că, atunci când există o dispută cu privire condițiile de detenție între părți, nu este necesar să se constate veridicitatea fiecărui element litigios: atunci când alegația gravă nu este respinsă de către statul pârât, poate fi conchisă încălcarea art. 3 al Convenției. Statul este unicul care deține informații susceptibile de a confirma sau respinge alegațiile reclamantului.

Corespunzător, principiul potrivit căruia proba îi revine celui care afirmă nu se aplică întotdeauna. Faptul că statul nu prezintă informații îi permite Curții să ajungă la concluzia că alegația este una justificată (cauza A. și alții c. Regatului Unit, 12 februarie 2009, cauza Idalov c. Rusiei, 22 mai 2012).

Conform art. 473[4] Cod de procedură penală, „*(1) La evaluarea condițiilor de detenție, instanța de judecată dă apreciere atît probelor prezentate de părți, cît și rapoartelor instituțiilor naționale și internaționale în domeniu.*

(2) La evaluarea condițiilor de detenție, instanța de judecată ține cont de efectele cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale condamnatului, precum și de perioada în care condamnatul a fost deținut în condițiile contestate.

(3) În urma constatării faptului că condamnatul a fost deținut în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, instanța de judecată obligă administrația instituției penitenciare să înlăture condițiile precare de detenție, stabilindu-i un termen concret, care nu va depăși 15 zile, după expirarea căruia instituția penitenciară informează instanța de judecată despre executarea încheierii.

(4) În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473[2] alin.(3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție în condiții precare calculate cumulativ. Instanța de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat.

(5) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473[2] alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privinţa perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului, din contul bugetului de stat, a sumei băneşti în mărime de până la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi de detenţie în condiţii precare, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente.

(5[1]) În cazul constatării faptului că condamnatul a fost deținut în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și perioada încălcării condițiilor de detenție este mai mică de 10 zile, instanța de judecată dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei băneşti în mărime de până la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi de detenţie în condiţii precare.

(6) În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473[2] alin.(3), persoanele condamnate la detenție pe viață nu pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei, dar pot înainta o acțiune civilă.

(7) Reducerea pedepsei sau, după caz, încasarea despăgubirii în valoare bănească, prevăzute la alin. (4) și (5), se efectuează indiferent de confirmarea sau neconfirmarea vinovăției organului care pune în executare sentința sau încheierea ori a persoanelor publice din cadrul acestui organ.

(8) Dacă nu se constată încălcări ale prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în cadrul executării pedepsei, instanța de judecată dispune respingerea plîngerii.

(9) Încheierea adoptată în condițiile prezentului articol este executorie imediat, însă poate fi atacată cu recurs la curtea de apel de către părți, în termen de 15 zile de la data pronunțării, prin intermediul instanței de fond. În cazul încasării mijloacelor bănești, încheierea instanței de judecată se execută în condițiile prevăzute de Codul de executare.

(10) Pedeapsa redusă în condițiile alin. (4) constituie pedeapsă efectiv executată.”.

Dispozițiile art. 473^3 alin. (2) Cod de procedură penală prevăd: „*Sarcina probațiunii lipsei de încălcare a condițiilor de detenție invocate de condamnat și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administrației instituției penitenciare*”.

Din conținutul normei enunțate supra, se atestă că legislatorul a prevăzut reducerea pedepsei în calitate de remediu compensator, stabilind formula de despăgubire de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție în condiții precare, urmând ca instanța să evalueze condițiile de detenție în instituțiile penitenciare și să adopte o soluție adecvată nivelului de suferință suportat pe parcursul detenției.

La constatarea condițiilor de detenţie, instanţa va ţine cont de faptul că maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidenţa articolului 3 CEDO.

În contextul celor statuate la caz prin care s-au adeverit pretențiile petentului Aladov Vasili, instanța a reținut ca fiind constatată deținerea condamnatului Aladov Vasili, în condiții contrare art.3 CEDO în Penitenciarul nr.5 Cahul pentru perioada 10.06.2025-22.12.2025, or dificultățile cu care s-a confruntat petentul pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr.5 Cahul în perioada deplânsă au depășit nivelul de suferință inerent detenției, și au atins pragul de severitate contrar art. 3 din Convenție.

Notoriu este faptul administrația Penitenciarului nr.5 Cahul nu a prezentat probe, precum că deținutul a fost asigurat cu minimul general pentru trai în perioada detenției sale în instituția penitenciarului, în pofida constatărilor CtEDO că anumite condiţii de trai ale deţinuţilor constituie tratamente inumane şi/sau degradante, şi anume: suprapopularea din penitenciare - consideră că fiecare deţinut trebuie să aibă un spaţiu de cel puţin 4 m^2 (cauza Ostrovar v. Republica Moldova, hotărârea din 13.09.2005,§ 80); celulele nedotate (cauza Becciev v. Republica Moldova, hotărârea din 04.10.2005, § 46), cu acces limitat sau lipsa accesului la lumina zilei (cauza Alver v. Republica Moldova, hotărârea din 08.11.2005, § 53), puţin sau deloc încălzite, fără sistem de ventilare, insalubre; lipsa posibilităţilor de recreare; lipsa hranei (cauza Becciev v. Republica Moldova, hotărârea din 04.10.2005, § 43-44); lipsa unei asistenţe medicale corespunzătoare (cauza Holomiov v. Republica Moldova, hotărârea din 07.11.2005,§ 120-121).

Or, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deţinută în condiţii care sunt compatibile cu respectarea demnităţii sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferinţe sau dureri de o intensitate care să depăşească nivelul de suferinţă inerent detenţiei şi că având în vedere exigenţele detenţiei, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenţei medicale necesare (cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, § 94). Atunci ***când sunt evaluate condiţiile de detenţie, trebuie luate în consideraţie efectele cumulative ale acestor condiţii, precum şi durata detenţiei*** (Ostrovar c. Moldovei, 13 septembrie 2005, § 80).

Astfel, ținând cont de cele expuse, Completul de judecată reține ca neîntemeiate argumentele invocate în cererea de recurs declarată de administrația Penitenciarului nr.5 Cahul, motiv pentru care consideră necesar respingerea recursului ca nefondat, cu menținerea încheierii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 22 decembrie 2025.

Călăuzindu-se de prevederile articolelor 447 și 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) din Codul de procedură penală, Completul de judecată,-

D E C I D E:

Se respinge ca nefondat recursul declarat de Administrația Penitenciarului nr.5 Cahul.

Se menține încheierea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 22 decembrie 2025, pronunțată în cauza la plângerea condamnatului Aladov Vasili împotriva Instituțiilor Penitenciare a Republicii Moldova referitoare la condițiile de detenție.

Decizia este irevocabilă de la pronunțare.

Președintele completului, judecător **Evgheni BANCOV**

Judecătorii **Inga GORLENCO**

Andrei SCRIPCENCO